

Sygn. akt **IV U 2197/19**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Guniewska

Protokolant: M. Rykała - Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2020 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku B. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania B. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

z dnia 17/10/2019r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. z dnia 17/10/2019 r. znak: (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni B. P. prawo do emerytury pomostowej poczynając od dnia 1 maja 2020r. oraz ustala brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.-

Sygn. akt IV U 2197/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 września 2020 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 17 października 2019 r. znak: (...) odmówił B. P. prawa do emerytury pomostowej uznając, iż nie spełnia on wymogów do uzyskania dochodzonego świadczenia. Powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych przytoczył warunki uzyskania emerytury pomostowej i stwierdził, iż wnioskodawczyni ich nie spełnia, albowiem nie udowodniła 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub wykonywania pracy w szczególnym charakterze i nie udowodniła rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. Wyjaśniając Zakład dodał, iż bezsporny staż pracy wnioskodawczyni w warunkach szczególnych wynosi 12 lat 2 miesiące i 22 dni. Nadto wskazał, że okres od 01 marca 2000 r. do 31 grudnia 2008 r. nie został zaliczony do stażu pracy wnioskodawczyni w warunkach szczególnych, albowiem w świadectwie pracy z dnia 17 września 2019 r. pracodawca nie podał informacji czy wnioskodawczyni będąc zatrudniona na stanowisku „laborant - kontroler” stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przebywała bezpośrednio na wydziale w którym nie były zachowane

higieniczne warunki pracy.

B. P. złożyła odwołanie od powyższej decyzji kwestionując prawidłowość stanowiska ZUS w niej wyrażonego. Twierdziła, że w spornym okresie pracowała na stanowisku laboranta – kontrolera zajmując się wykonywaniem analiz międzyoperacyjnych i końcowych wyrobów i surowców. Praca na tych stanowiskach odbywała się w stałym kontakcie z substancjami niebezpiecznymi, szkodliwymi, stosowanymi do produkcji żywic fenolowo - formaldehydowych, poliestrowych oraz z odczynnikami stosowanymi do badań.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wnosił o jego oddalenie. Ponawiając twierdzenia zawarte w zaskarżonej decyzji raz jeszcze podkreślił, iż przyczyną odmowy przyznania prawa do emerytury pomostowej jest brak udowodnienia przez B. P. zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

B. P. urodziła się (...)

W dniu 17 września 2019 r. złożyła w ZUS wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury pomostowej załączając do wniosku dokumenty dotyczące przebytych okresów składkowych i nieskładkowych oraz zatrudnienia w warunkach szczególnych. Ostatnim jej pracodawcą była firma (...) S.A. w P., z dniem 18 lutego 2020 r. w/w rozwiązał stosunek pracy.

Świadczenie rehabilitacyjne pobierała do dnia 30 kwietnia 2020 r.

Po analizie przedstawionych dowodów organ rentowy w dniu 17 października 2019 r. wydał zaskarżoną w sprawie decyzję, którą odmawiał B. P. prawa do wnioskowanego świadczenia.

(dowód: dokumentacja w aktach ZUS).

B. P. posiada świadectwo pracy wystawione przez (...) S.A. Pracodawca potwierdził, że w/w m.in. od 01 marca 2000 r. do 31 grudnia 2008 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace: kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług, oraz dozór higieniczno – technologiczny na oddziałach i wydziałach w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 II 1983 r. (Dz.U. Nr 8 poz. 43) – na stanowisku: laborant – kontroler wymienionym w wykazie A dziale Nr XIV poz. Nr 24 pkt 1 stanowiącym Załącznik nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7.07.1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

Wnioskodawczyni w w/w okresie pracowała w laboratorium wydziałowym zlokalizowanym w budynku instalacji żywic fenolowo–formaldehydowych i w bezpośrednim sąsiedztwie reaktorów produkcyjnych. Badanie międzyoperacyjne i końcowe jakości żywic wymagają specjalnych warunków badania m.inn. określonej temperatury badań, odpowiedniej wilgotności w pomieszczeniach laboratoryjnych, stosowanie wysokich temperatur podczas badania oraz różnego rodzaju odczynników, które nie mogą być stosowane bezpośrednio przy produkcji ze względu na swoje właściwości m. inn. łatwopalne/wybuchowe.

Do wykonywania analiz niezbędne było stosowanie specjalistycznego sprzętu laboratoryjnego oraz kontrolno - pomiarowego Praca wnioskodawczyni odbywała się w stałym kontakcie z substancjami niebezpiecznymi stosowanymi do produkcji żywic tj. formalina, fenol, ksylen, butanol, trójkrezol, alkohol furfurylowy, metanol, amoniak, wodorotlenek bromu, potasu, sodu, kwas siarkowy, kwas solny, kwas szczawiowy, kwas PTS. Do wykonywania analiz międzyoperacyjnych i końcowych żywic fenolowo – formaldehydowych stosowane były czynniki toksyczne, szkodliwe, żrące, drażniące m. inn. fenol, heptanol, stężone kwasy i wodorotlenki, rozpuszczalniki: toluen, aceton, metanol, propanol.

Narażenie na działanie substancji niebezpiecznych znajduje odzwierciedlenie w wynikach badań środowiska pracy jak i w ryzyku zawodowym, które w zakresie zagrożeń chemicznych dla stanowiska laborant – kontroler jest porównywane z ryzykiem dla stanowisk bezpośrednio produkcyjnych.

(dowód: zeznania wnioskodawczyni, świadków: D. K., J. K., C. C., akta osobowe, dokumentacja w aktach ZUS).

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o powołane dowody.

Jako wiarygodne Sąd ocenił twierdzenia wnioskodawczyni B. P. dotyczące jej zatrudnienia w spornym okresie, obowiązków i wykonywanych czynności. Twierdzenia w/w znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadków, które Sąd również uznał za prawdziwe i nieodzowne do poczynienia ustaleń okoliczności ważkich w sprawie. Świadczenie to współpracownicy wnioskodawczyni, którzy pracowali z nią w spornym okresie a zatem posiadają wiedzę istotną w sprawie, a dotyczącą charakteru jej pracy i wykonywanych obowiązków.

Czyniąc ustalenia w sprawie Sąd oparł się także na dowodach z dokumentów w tym złożonych do akt, zawartych w aktach osobowych i w aktach organu rentowego, które sporządzone zostały przez uprawnione podmioty i w formie dla nich przepisanej.

Istotą sporu w przedmiotowej sprawie pozostawało ustalenie uprawnień B. P. do emerytury pomostowej uregulowanej w przepisach ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 1924), gdyż o takie świadczenie w/w wnioskował.

Emerytury pomostowe zostały wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych przez powyższą ustawę, która weszła w życie 1 stycznia 2009 r. i dotyczą ubezpieczonych zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Zastąpiły one emerytury w niższym wieku przyznawane na podstawie ustawy 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Cechą charakterystyczną emerytur pomostowych jest ich przejściowy charakter, zgodnie bowiem z art. 16 ustawy, prawo do tego świadczenia ustaje z dniem: poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury, która jest ustalona decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno-rentowego, określonego w odrębnych przepisach, bądź osiągnięcia przez uprawnionego wieku: 60 lat - w przypadku kobiet i 65 lat - w przypadku mężczyzn, jeżeli uprawniony nie ma prawa do emerytury ustalonego decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno-rentowego, określonego w odrębnych przepisach lub też w razie śmierci uprawnionego.

Stosownie do treści art. 4 powołanej ustawy, prawo do emerytury pomostowej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7)nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Art. 3 ust. 1 stanowi zaś, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Ustęp zaś 3 art. 3 wskazuje, że prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace, o których mowa w ust. 1 lub w ust. 3, w pełnym wymiarze czasu pracy. Okresy zaś zatrudnienia w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy w świadectwie pracy. Wskazane przepisy stanowiły materialno - prawną podstawę rozważań w sprawie.

informacje o jednostce

Odnosząc powyższe uregulowania do okoliczności faktycznych ustalonych w niniejszym postępowaniu należy stwierdzić, że wnioskodawczyni B. P. urodziła się (...) - a więc po dniu 31 grudnia 1948 r., ukończyła 55 lat, posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 38 lat 9 miesięcy 25 dni. Ustalono, że wnioskodawczyni nie pozostaje w stosunku pracy. Sporne zatem pozostawało ustalenie czy wnioskodawczyni legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Uwzględniony przez organ rentowy staż to 12 lat 2 miesiące i 22 dni.

ZUS nie uwzględnił okresu od 01 marca 2000 r. do 31 grudnia 2008 r.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dał w pełni podstawę do uznania pracy wnioskodawczyni B. P. za pracę w warunkach szczególnych, przewidzianą w Dziale XIV poz. 24, Wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami). W tym miejscu podkreślić należy, że – jak stwierdził to wprost Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 lipca 2015 r. III UK 206/14, Lex nr 1755912 – „czynności kontroli jakości produkcji wykonywanej w laboratorium przemysłowym w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, porównywalnych do warunków panujących w hali produkcyjnej na wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególny charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami), podlegają zaliczeniu do takich prac na podstawie wykazu A do tego rozporządzenia działu XIV poz. 24”, kładąc nacisk na definicję ustawową „pracy w szczególnych warunkach” zawartą w art. 32 ust. 2 ustawy emerytalno – rentowej.

Dokumenty zawarte w aktach osobowych wraz z osobowymi źródłami dowodu pozwoliły w jednoznaczny sposób przesądzić charakter pracy w/w wyjaśniając wątpliwości zgłaszane przez organ rentowy. Raz jeszcze wskazać należy, że dopuszczalne jest w postępowaniu sądowym przeprowadzenie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo skarżącego do świadczenia, i to zarówno wtedy, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument taki z żadnych przyczyn nie może być sporządzony (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 grudnia 2004 r. III AUa 2474/03 Lex nr 151770). Zatem, ewentualne niedokładności czy nawet braki w treści świadectwa pracy nie mogą skutkować negatywnie dla pracownika, jeżeli fakty nim stwierdzone mogą być potwierdzone w inny sposób.

Poczynione w sprawie ustalenia pozwalają uznać, że B. P. spełnia warunki do przyznania jej prawa do emerytury w trybie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. Skutkiem powyższego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję

ZUS stosownie do art. 477¹⁴ § 2 kpc i przyznał w/w prawo do emerytury pomostowej od 01 maja 2020 r. Odpowiednie dowody przesądzenia kwestii stażu pracy wnioskodawczyni w szczególnych warunkach zostały zgromadzone dopiero w postępowaniu sądowym zakończonym wyrokiem zmieniającym zaskarżoną decyzję. Za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji organ rentowy nie ponosi zatem odpowiedzialności.